

BREVETUL – FINALITATE A ACTIVITĂȚII DE PROIECTARE

Autori: Dmitrii PĂDURE¹, Natalia PĂDURE², Dumitrița BÎNZARI²
Coordonator științific: Vitalie SÎLI, doctor în drept

¹ Universitatea Tehnică a Moldovei

² Academia de Studii Economice a Moldovei

***Abstract:** In this research there is the analysis of the Moldovan national legislation and the international one with respect to protecting inventions. The main certification stages as well as some aspects concerning the international certifications have been examined.*

***Cuvinte cheie:** brevet, invenție, drepturi, AGEPI, convenții internaționale.*

1. Introducere

Activitatea de proiectare și cercetare, elaborarea unor noi metodologii și concepte, precum și invențiile ca o parte indispensabilă a acestor activități, reprezintă unul dintre principalele obiective ale procesului de instruire în cadrul instituțiilor cu profil tehnic. În scopul protecției realizărilor obținute de utilizarea ilicită, precum și a demonstrării noutății acestora, în Legea Republicii Moldova privind protecția invențiilor, nr.50-XVI din 07.03.2008, este prevăzută activitatea de brevetabilitate, care reprezintă aptitudinea creației intelectuale aplicabile în industrie de a fi protejată prin brevete de invenții.

2. Dreptul material al brevetelor

Constituie *invenție* creația care îndeplinește anumite condiții de brevetabilitate, fiind protejată prin acordarea unui titlu științific. Invențiile pot fi clasificate în dependență de mai multe criterii. Totuși, principalele criterii utilizate sînt: brevetabilitatea, obiectul, stadiul tehnicii și complexitatea invențiilor. Astfel, există următoarele categorii de invenții:

1. invenții brevetabile și invenții nebrevetabile;
2. invenții de produse și invenții de procedee;
3. invenții principale și invenții complementare;
4. invenții simple și invenții complexe.

Conform prevederilor legislației Republicii Moldova, titlurile de protecție ale invențiilor sînt:

- brevet de invenție;
- brevet de invenție de scurtă durată;
- certificat complementar de protecție.

Astfel, o invenție este brevetabilă, dacă îndeplinește următoarele condiții:

- este nouă;
- implică o activitate inventivă;
- este susceptibilă de aplicare industrială.

Noutatea unei invenții constă în faptul că elementele tehnice ale soluției sînt proprii sau originale. Pentru a fi luate în considerație, elementele tehnice distincte trebuie să fie esențiale. În funcție de soluțiile cunoscute ale tehnicii mondiale, aceste elemente vor produce efecte tehnice noi. Prin tehnica mondială se înțelege totalitatea regulilor, metodelor și procedeele, care se utilizează pentru a obține un anumit rezultat. Ele se concretizează în construcții, unelte și mijloace de producție, produse și procedee tehnologice, succesiunea operațiunilor în procesul tehnologic.

În Legea nr.50-XVI/2008 sînt stipulate direct creațiile care nu sînt considerate invenții. Conform prevederilor aceleiași Legi, nu sînt considerate invenții:

- descoperirile, teoriile științifice și metodele matematice;
- creațiile estetice;

- planurile, principiile și metodele în exercitarea activităților intelectuale, în materie de jocuri sau în domeniul activităților economice, precum și programele de calculator;
- prezentările de informații.

Art.7 al Legii nr.50-XVI/2008, prevede excepțiile de la brevetabilitate, dintre care la pct.1 este stipulat că nu se acordă brevete pentru „invențiile a căror publicare sau exploatare este contrară ordinii publice sau bunelor moravuri, inclusiv cele dăunătoare sănătății și vieții oamenilor, animalelor, plantelor și care sînt de natură să aducă atingeri grave mediului, cu condiția ca această excepție să nu fie generată numai de interzicerea, printr-o dispoziție legală, a exploatării invenției”.

Dreptul la brevet aparține inventatorului sau succesorului în drepturi al acestuia. Durata unui brevet de invenție este de 20 de ani iar a unui brevet de invenție de scurtă durată este de 6 ani, începînd cu data de depozit a cererii de brevet.

Brevetul îi acordă titularului dreptul exclusiv de exploatare a invenției pe întreaga durată de protecție a lui.

Brevetul îi acordă titularului dreptul de a interzice terților, care nu au acordul acestuia, efectuarea, pe teritoriul Republicii Moldova, a următoarelor acțiuni:

- fabricarea, oferirea spre vînzare, vînzarea, folosirea, importul sau stocarea în aceste scopuri a produsului care constituie obiectul brevetului;
- folosirea procedurii care constituie obiectul brevetului sau, în cazul în care un terț știe sau este evident din circumstanțe că folosirea procedurii este interzisă fără acordul titularului de brevet, oferirea procedurii spre folosire;
- oferirea spre vînzare, vînzarea, folosirea, importul sau stocarea în aceste scopuri a produsului obținut direct prin procedeul care constituie obiectul brevetului.

3. Cererea de brevet. Proceduri ante- și post- brevet

Procedura de eliberare a brevetului de invenție începe cu depunerea cererii de brevet la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI). În cererea de brevet va fi inserată următoarea informație:

- solicitarea de acordare a brevetului;
- descrierea invenției;
- una sau mai multe revendicări;
- desene la care se fac referiri în descriere sau în revendicări;
- un rezumat;
- procură, după caz.

Cererea de brevet trebuie să se refere numai la o singură invenție sau la un grup de invenții legate între ele, astfel încît să formeze un singur concept inventiv.

O persoană care a depus, conform prevederilor legale, o cerere de brevet de invenție, de model de utilitate, de certificat de utilitate sau de certificat de autor în sau pentru un stat parte la Convenția de la Paris sau membru al Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) ori succesorul său în drepturi beneficiază, în scopul depunerii unei cereri de brevet pentru aceeași invenție, de un drept de prioritate pe o perioadă de 12 luni de la data de depozit a primei cereri.

AGEPI examinează, în conformitate cu Regulamentul, dacă cererea de brevet și invenția care constituie obiectul ei satisfac condițiile prevăzute de lege. În acest scop, AGEPI efectuează examinarea formală și preliminară și, la cerere, examinarea de fond a cererii de brevet.

Cererea de brevet de invenție se publică la expirarea termenului de 18 luni de la data de depozit sau, în cazul în care a fost revendicată o prioritate, de la data priorității. Componenta datelor pentru publicare în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială (BOPI) se stabilește de AGEPI.

AGEPI decide acordarea brevetului în cazul în care constată că cererea de brevet și invenția care constituie obiectul acesteia satisfac cerințele prevăzute de lege și dacă s-a stabilit, în condițiile prevăzute de Regulament, că solicitantul este de acord cu textul descrierii și al revendicărilor cu care AGEPI intenționează să elibereze brevetul. În cazul în care AGEPI constată că cererea de brevet și invenția care face obiectul acesteia nu satisfac cerințele prevăzute de lege, se adoptă hotărîrea de respingere a cererii de brevet.

Hotărîrile AGEPI trebuie să indice motivele în baza cărora acestea au fost adoptate și se pot întemeia numai pe motivele asupra cărora părțile interesate au avut oportunitatea să-și expună

punctul de vedere. Hotărîrea de acordare a brevetului sau de respingere a cererii de brevet va avea efect la data publicării în BOPI a mențiunii privind hotărîrea.

În termen de 6 luni de la data publicării mențiunii privind hotărîrea de acordare a brevetului, orice persoană poate face opoziție la acordarea brevetului prin depunerea unei cereri în acest sens la AGEPI. Opoziția se examinează în termen de 3 luni în cadrul subdiviziunii AGEPI care a adoptat hotărîrea.

Orice hotărîre luată de subdiviziunile AGEPI poate fi contestată la Comisia de contestații a AGEPI de către orice persoană care este afectată de hotărîre.

În cazul în care nu au fost făcute opoziții împotriva acordării brevetului sau cînd opoziția depusă a fost respinsă, AGEPI eliberează brevetul persoanei îndreptățite, cu condiția plății taxelor stabilite, și publică în BOPI mențiunea privind eliberarea brevetului. Mențiunea privind stingerea drepturilor se înscrie în Registrul național de invenție și se publică în BOPI.

Brevetele eliberate se înscriu în Registrul național de brevete de invenție. Dacă taxele stabilite pentru eliberarea brevetului nu au fost achitate după publicarea mențiunii privind hotărîrea de acordare a brevetului în condițiile Regulamentului, brevetul nu se eliberează.

Legea nr.50-XVI/2008 stabilește expres următoarele motive de nulitate a brevetului:

- obiectul brevetului nu este brevetabil în sensul art.6-11 și, după caz, în sensul art.12 ale Legii nr.50-XVI/2008;
- brevetul nu dezvăluie invenția suficient de clar și complet pentru ca un specialist în domeniu să o poată executa;
- obiectul brevetului depășește conținutul cererii așa cum a fost depusă sau, dacă brevetul a fost eliberat pe baza unei cereri divizionare sau a unei cereri noi depuse conform art.16, obiectul brevetului depășește conținutul cererii inițiale așa cum a fost depusă;
- protecția conferită prin brevet a fost extinsă;
- titular al brevetului nu a fost persoana îndreptățită la brevet conform art.14 sau, în cazul invențiilor salariaților, conform art.15 al Legii nr.50-XVI/2008.

Titularul brevetului poate să renunțe la brevet, depunînd în acest sens o declarație în scris la AGEPI. Brevetul nu poate constitui obiectul unei renunțări decît în totalitatea sa. Renunțarea la brevet produce efecte numai după înscrierea ei în Registrul național de brevete de invenție. Mențiunea privind renunțarea se publică în BOPI.

AGEPI este oficiul național în domeniul protecției proprietății intelectuale și unica autoritate care acordă pe teritoriul Republicii Moldova protecție juridică invențiilor.

4. Reglementarea internațională a brevetelor

Protecția internațională a invențiilor a fost consacrată de Convenția de la Paris din 1883, cu revizuirile și modificările ulterioare. Regulile fundamentale ale Convenției de la Paris privind protecția proprietății industriale formează un drept comun uniform al Uniunii. Tratatul unionist asigură un minimum de avantaje, dintre care mai importante sînt dreptul de prioritate și independența brevetelor.

În sistemul clasic al Convenției de la Paris, resortisantul care a depus într-o țară membră a Uniunii o cerere de brevet de invenție beneficiază de un drept de prioritate. Depunătorul poate efectua în celelalte țări ale Uniunii depozite cu același obiect, fără ca faptele săvîrșite între timp să-i fie opozabile.

Pentru a facilita protecția invențiilor în alte state, Tratatul de la Washington din 1970 a instituit un nou sistem de brevetare, care cuprinde trei elemente principale:

- cererea internațională;
- documentarea internațională și
- examinarea preliminară internațională.

Cererea internațională este cererea de protecție a unei invenții, depusă cu respectarea condițiilor de formă și de fond stabilite de Tratatul de la Washington. Cererea internațională trebuie să cuprindă o cerere-tip, o descriere, una sau mai multe revendicări, unul sau mai multe desene, dacă sînt cerute, și un rezumat. Cererea internațională trebuie să cuprindă următoarele elemente:

- solicitarea potrivit căreia cererea internațională trebuie să fie examinată în conformitate cu prevederile tratatului;
- indicarea statului sau a statelor contractante în care protecția invenției este cerută pe baza cererii internaționale;
- numele și alte date stabilite referitoare la solicitant și la mandatar, dacă este cazul;
- titlul invenției;
- numele inventatorului și alte date stabilite, în cazul în care legislația cel puțin a unuia dintre statele desemnate cere ca aceste date să fie indicate din momentul depunerii unei cereri naționale.

Fiecare cerere internațională este supusă unei documentări internaționale, care se efectuează de un oficiu național sau o organizație interguvernamentală. Documentația internațională are ca obiect să descopere stadiul tehnicii pertinente și se efectuează pe baza revendicărilor, ținându-se seama de descriere și, când este cazul, de desene.

A doua fază este constituită din examinarea preliminară internațională. Această fază are un caracter facultativ.

Pentru instituirea unui drept comun al statelor contractante cu privire la eliberarea brevetelor de invenție, a fost adoptată Convenția de la Munchen din 1973, cu modificările ulterioare. Dispozițiile Convenției brevetului european instituie o procedură unică de eliberare a brevetului, de către un oficiu unic, prin considerarea unor criterii de brevetabilitate unice. Brevetul european are un regim juridic dublu: condițiile de brevetabilitate, întinderea protecției și dreptul la calitatea de titular sînt stabilite de Convenția de la Munchen, iar drepturile și obligațiile titularului, precum și sancțiunile-de legislația națională.

5. Concluzie

Ca obiectiv actual al politicii naționale, integrarea europeană nu se va putea realiza dacă Republica Moldova nu se va transforma într-un partener credibil cu o economie în dezvoltare, bazată pe inovare, prin valorificarea potențialului creativ, iar această valorificare nu se va putea realiza decât dacă creatorii vor dispune de condiții de lucru care să le ofere certitudinea că pot coparticipa la realizarea obiectivelor propuse și că activitatea lor creativă va fi evaluată în mod obiectiv, conceperea și aplicarea Legii privind protecția invențiilor, nr.50-XVI constituind numai un început, în acest sens.

Bibliografie

1. *Legea Republicii Moldova privind protecția invențiilor, nr.50-XVI din 07.03.2008;*
2. *Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (PCT) din 19.06.1970;*
3. *Aranjamentul de la Strasbourg privind clasificarea internațională de brevete din 26.03.1971;*
4. *Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPS) din 03.10.2000;*
5. *Convenția euroasiatică privind brevetele.*